

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. De aliis mediis, quæ videntur non minus utilia quàm necessaria, ad Ecclesiam Græcorum, & omnium ferè Orientalium ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ sinum brevi reducendam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

17. *prædico vobis novum Deum, sed præteritis & videns simulacra vestra, inveni & aram, in qua scriptum erat, IGNOTO DEO: quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis.* Sic possent dicere isti Religiosi, non removere vos conatur à vera fide Græca & ritu, nec novam prædicamus, sed quæ ignorantes colitis, &c. Et idem D. Paulus ut Judæis se accommodaret, circumcidit Timotheum licet non esset necesse, cum lex Moyfi per Evangelium exspirasset.

Secundum etiam tolleretur, quia tunc haberent Religiosos viros Deo gratos, qui pro illis preces DEO funderent, infudarent tum in studiis ad illorum conversionem accommodatis, tum in removendo impedimenta & obstacula eidem conversioni, illisque omnes ad eandem impellerent, tandem haberent speculatores & Pastores non mercenarios, qui vigilarent super istum JESU Christi gregem, & hoc non ad tempus sed usque ad consummationem sæculi: nunquam enim religio moritur, Isti frangerent illis panem scilicet Scripturarum, ac porrigerent verbum Dei, omni gladio ancipiti penetrabilius, cujus penuria fame pereunt, cum illorum popi & Religiosi concionem non habeant, ac à demone tanquam inermes debellantur.

Docerent illos necessaria Christiano homini, quæ scilicet deberent credere, quomodo accedere ad Sacramenta, quam necessaria sit frequentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, &c. nec non etiam litteras humanas & factas. Isti retinerent conversos in fide ac obedientia sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & sic non toties reinciderent in schisma. Non difficili negotio obtineretur, quod Episcopi, Archiepiscopi, & Metropolitæ, qui apud Ruthenos ex Religiosis (licet Ordinis sancti Basilii) semper debent assumi, possent ex prædictis Religiosis eligi.

Hinc fieret primo, quod omnes Prælati semper essent Catholici, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ obediens, quos tanquam Pastores sequerentur reliqui omnes. A Patriarchis enim & Episcopis ortum semper habuit schisma, conservationem etiam, atque in illud reincidensiam.

Sequeretur secundo, quod omnes populi Rutheni vel Sacerdotes, essent Catholici, docti ac benè motigerati: Episcopi enim non promoverent ad ordines, nisi tales, ac ordinatos in disciplina continerent. Multa alia bona sequerentur quæ brevitas causa omittit.

Religiones, quæ ad hanc provinciam destinantur, debent habere sequentes conditiones.

Prima. Quod sint ex reformatis, & quantum fieri potest similes in vita & regulari observantia Religiosis *divi Basilii*, qui apud Ruthenos nunquam comedant carnes, jejunant à festo Exaltationis sanctæ Crucis, usque ad Pascha resurrectionis Domini, &c. Tum ne spernantur à Ruthenis, ut minus perfecti, tum etiam, ut libentius quasi proprii recipiantur. Hoc facillimè possent ab unaquaque Religione reformata obtineri, aliqui enim Religiosi in ipsis inventerentur, qui vellent hoc obsequium præstare DEO, quod promitterent: deinde reliqui etiam observare, qui ad talem conversionem vocati à suis Generalibus ad Conventus vel Collegia ad hoc destinata segregerentur.

Secunda. Deberent habere licentiam celebrandi secundum ritum Romanum (sub prætextu tamen quod Rutheni & Græci non possunt celebrare in itinere, ubi non habent incensum, & alia quæ secundum Ruthenicum ritum requiruntur

ad Sacrum) & sic paulatim introducerent Romanum ritum, vel saltem obtinerent, quod Rutheni non ab illo abhorrent sicut modo abhorrent.

Tertio. Religiones quæ hujusmodi munus conversionis suscipiunt, ex monasteriis, quæ modo habent, deberent designare aliquot, unum scilicet Romæ, reliqua vero in illis regionibus, ubi floret Religio & fides Romana, quorum curam haberent idem Generales Religionum, in quibus nulla deberet fieri mutatio, & ad ipsa mitterent Religiosos, quos viderent à DEO esse vocatos, ad conversionem Græcorum & Ruthenorum, ut ibi darent operam linguæ Græcæ & Ruthenicæ, & studii ad ipsorum conversionem accommodatis. Ex quibus possent fieri missiones ad diversa loca & provincias, & sic haberent semper Religiosos Romanos, de quorum stabilitate non esset dubitandum. Ad prædicta monasteria possent quoque mitti Rutheni, qui suscipiunt habitum religionum studiorum causa, qui emittitur doctrina & moribus Romanis, benè affecti essent erga Romanam Ecclesiam, tanquam ipsorum matrem.

Quarta. Si ex prædictis Religiosis eligerentur Ruthenorum Metropolitæ, Archiepiscopi, &c. deberet esse cautum, ne ullus illorum assumere tur ad hujusmodi dignitates, nisi qui post annum integrum novitatus, & professionem emissam aliquot annos peregrisset in Religione, ut jam perfectionem illam comparasset, quæ necessaria est perfectis Prælati. Non enim omnes possunt habere hujusmodi perfectionem, qui ex sæculari vita eodem tempore, quo sic Monachus, emittit professionem, & assumitur in Episcopum, &c.

Quinta. Et ne id quod datur tanquam salutæ medicina sit demonis malitia, prædictis Religiosis, & consequenter Ruthenis venientibus, præter tria solemnia vota obedientiæ, castitatis, & paupertatis, quibus tales Religiosi se DEO sacrabunt, quartum Domino acceptissimum & prædictorum Religiosorum ac Ruthenorum bono maximè salutæ, & inuocabunt, quo DEO viveant se nunquam directè vel indirectè, per se aut alium extra Religionem ullam prælationem aut dignitatem præsenturos, nec eam oblatam accepturos, nisi summi Pontificis præcepto ad id obstringerentur. Sic omnes Episcopi, &c. Rutheni semper dependerent à summo Pontifice, & Religiosi non perturbarentur ambitionibus, nec Religio relaxaretur propter dignitates. Hæc ille.

CAPUT IV.

De aliis mediis, quæ videntur non minus utilia quàm necessaria, ad Ecclesiam Græcorum, & omnium ferè Orientalium ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ sinum brevi reducendam.

PRIMO viris conversionis Græcorum studiosissimis expedientissimum semper visum fuit, ut Collegii Græci alumnis Romæ, existens concederetur, ut in patriam reverti, possint à suis Episcopis Græcis, in quorum diocesi degent, licet schismaticis, ordinari: quod & fieri posse à summo Pontifice nullus Catholicorum negabit præsertim cum apud gravissimos auctores Catholicos constans opinio sit à Schismaticis, qui

Et ob hanc causam à a. d. d. D. Clem. te PP. VIII. ad hanc finem, qui hujusmodi Ruthenorum

zelo ferebantur Religiosos ex Ordine B. Mariæ Virginis de Monte Carmelo Disceatortum postularent, in quibus omnes dicitur conditiones inveniebantur.

qui nominatim excommunicati non sunt, posse subditos Sacramenta recipere, ut latius *infra lib. 7.* Oportere autem tali indulgentia, siue dispensatione uti manifestum est: Nam hac negata, nulla aut certe exigua spes de salute istius nationis expectanda est: quod eorum iudicio & auctoritate, quibus res hæc in particulari nota est, apertius poterit comprobari. Nam ex hac dispensatione in eam spem erigi debemus, fore ut alumni ab iis ordinati (atque adeo minus exosi illis, qui à Latinis ordinantur,) tum propter vitæ integritatem, tum propter bonarum literarum scientiam, à Patriarchis suis nullo negotio in Episcopos promoveantur: utpote cum non parva laborent hominum penuria, qui verbum DEI promulgent, ac disseminent, & gregem Domini regant: cum etiam à suis Episcopis omnis ambitio ac invidia longè exulet, eo quod Ottomanicæ tyrannidis iugo oppressi, difficilem ac laboriosam sine facultatibus vitam agant, statum pauperum potius Monachorum quam Episcoporum æstimantes. Quis autem fructus ex unico Episcopo Catholico sperandus sit, qui scilicet cum prudentia Parochos Catholicos suo gregi præficiat, nemo non videt.

Tertio. Deinde eo collimet sua Sanctitas, quæ omni cura & diligentia salutem animarum invigilat, ut vacante Ecclesia Patriarchali Constantinopolitana, inquirat in aliquos alumnos aut Monachos, qui in Græcia Ecclesiasticarum dignitatum munia administrant, ex quibus maxime idoneum eligi curet; cui Nuntio, quam fieri potest secretissime (ne aliqua apud Græcos huius rei nascatur suspicio) aperiat, se illi Ecclesiam Constantinopolitanam conferre, illumque ejusdem Patriarcham eligere ac confirmare: ac proinde jubere, ut eo se conferat, ubi tam Reipubl. Venetæ, quàm Christianissimi Regis Legatos reperiet, à sua Sanctitate jam instructos, ut Turcam, à quo electio & confirmatio licet cum injuria, dependet, largitionibus infestantes, & solito tributo aliquid addentes, suaviter inducant, ut viro tali Patriarchatum nationis Græcæ imperet assignari: quod non difficulter erorabunt, tantum dominatur illius Tyranni animo inexplebilis auri cupiditas: adeo ut sæpè numero non dubitet ab aliis promissis dignitates abrogare, quod vel experientia satis testatur, & in aliis officiis assidua exempla demonstrant.

In qua re nullus apparet simoniaci scrupulus, non enim pretio æstimatur Patriarchatus, quippe qui electo illi à sua Sanctitate jam condonatus sit, sed obstacula tantum pecuniarum falce refecantur. Ad redimendam enim vexationem, & tollenda impedimenta, quæ possunt occurrere, hoc fieri posse communis & verissima est Doctorum sententia. Porro neque dicendum est Metropolitano sua electione defraudari, cum liquido constet eam invalidam esse, & nullam momenti, eo quod ipsi sint Schismatici, & nullam habeant jurisdictionem: unde licet à se electum consecraret, non Patriarcham, sed merum Episcopum constituunt. Adde quod hæc electio à Turca, qui iis imperat, ut pro ipsius arbitrio consecraret quemcumque ipse obruserit, fieri videatur. Ex tali verò electione ille proveniet fructus, quod Episcopis schismaticis diem suum obeuntibus, alumni aut alii, de quorum fide constabit, possint substitui. Secundo, quod Synodis particularibus egregia opera in schismaticis reformandis, aliisque erroribus amputandis possint navari. At verò hic cavendum est, ne suæ Sanctitati tædium

obrepar, & in hac primæ Patriarchæ electione subsistatur: imò velis remisque commendandum est, ut primo sufficiatur alius, atque illi alius, & illi rursus alius, novos semper alumnos defunctis subrogando, quoad Prælati antiquis schismaticis extinctis novi Catholici suffecti omnium vices suppleant.

Quartò. Cum Alexandrinæ & Antiochenæ Ecclesiarum electio earumque Patriarcharum, qui semper Græci sunt, eo quod earum gubernacula hæcenus penes Græcos fuerint, confirmatio ab Aula Constantinopolitana dependeat, eadem qua dictum est diligentia Legatorum opera est attendendam. Quod negotium haud dubiè non minus felicem exitum consecutum est, quàm certum est ibi nihil auro non esse pervium ac eluctabile. Cum itaque futurum sit, ut brevi Patriarchæ sint Catholici, quorum cura in hoc incumbere debet, ut ea cum prudentia, quam requirit ipsorum officium, Episcopos & Parochos suos Catholicos constituent: quid vetat, quo minus speremus fore, ut Prælati schismatici (cum in iis totius schismatis radices inhæreant) extirpatis, novos, qui in Ecclesiæ Catholice sinu primis pueritæ stipendiis merentes pietatem excoluerint, substituendo, (quorum vitæ doctrinæque integritate ille regatur populus, qui ideo quorundam errorum nebulis impræsentiarum involvitur, quod natura facilis ac proclivis sit Prælatorum suorum dictis acquiescere) brevi dici possit, *Vnum ovile & unus pastor?*

Quinto. Ut autem jam nunc fructificare incipiat leges aliqua spei nationis Græcæ in Sanctæ Romanæ Ecclesiæ granarium reducendæ, pretium operæ fuerit viam obsequiis præsternere, ut videlicet sua Sanctitas literis merè officiosis Constantinopolitanum, aliosque Patriarchas saluter, nullum de flebili ipsorum statu verbum faciens, sed solum temporalibus inhærens, ostendat, quàm gratum illi foret sæpius de eorum rebus certior fieri, ut sciat, si qua in re sua opera indigeant, & ut non æstimant loci intervallum posse eos suæ paternæ charitatis visceribus disjungere. His & aliis amoris etiam affectus adjiciat, polliceaturque se perspectis eorum rebus, nulla in parte eorum desiderii defuturum, suumque paternum amorem magnamque versus eos charitatem effectibus demonstraturum. Atque ita nemini dubium videri debet, quin talibus literis & amicis sollicitationibus, omni sedato odio, animos eorum inflectendo beneficiis, quæ licet apud omnes plurimum valeant, ad illius tamen gentis animos allicendos, tanta vi & efficacia præpollent, ut iis solis tota res perfici posse videatur.

Sicut videre est ex progressu, quem fecit *Gregorius Papa XIII.* felicissimæ memoriæ, qui eo quod eam nationem charam habuerit, & Collegio Romanæ fundato Græcam juventutem efformandam ac erudiendam curaverit, & hujusmodi literis aliquam cum Patriarchis amicitiam, & familiaritatem inierit; incredibile præne est, quantum & quàm brevi boni Pontificis nomine, tanquam veri & legitimi Patris universalisque Pastoris ac Vicarii Christi per totum Orientem increbuerit. Quæ res infinitis profuit animabus, & certe si mors eam non præripuisset, aut saltem tam felix opus eo quo inceptum est pede ad colophonem perductum fuisset, amplissima hodie messi arderet.

Neque etiam ambigendum est, quin illi benignum suæ Sanctitatis animum conspicientes, suas necessitates in rebus tam temporalibus, quàm spiritualibus literis responsoribus sint explicaturi.

Atque

Atque ita literis cum illis agi poterit, de quibus-
cunque sint ad suam Sanctitatem relaturi, alum-
nique ad singulos tres aut quatuor transmitti,
quibus in mandatis detur, ut cum illis rerum divi-
narum participant, & ab illis ordinentur, videant-
que si quo pacto queat illis suaviter de dubiis
satisfacere, ac inducere, ut synodo Patriarchali
aliquid de iisdem dubiis velint statuere, aliosque
errores refecare, & sic eos in studio ac pietate ver-
sus Pontif. Opt. Max. continentes suam Sanctita-
tem de rerum ibi gestarum eventu commonefac-
iant, ac annuntient, in quam segetem spes labo-
ris huius exerceat.

Sexto. Cum Roma longè ab Oriente distita sit,
parentesque ægerimè patiuntur sibi suos liberos
divelli, tum propter imminentiæ pericula, tum
quod in remotissimas gentes mitti videantur; his
accedit metus Turcæ, qui sæpenumero, ratus eos
exploratos Romam transfugere, post aliquod
tempus eorum parentes ac necessarios favorissi-
mè castigat: convenientissimum foret, tum ad
itinis longinquitatem tollendam, tum ad amo-
rem novo benevoli animi monumento confir-
mandum, Messinæ alumnorum Græcorum se-
minarium fundari: quod, cum sit civitas immunis
ac libera facilisque ad eam transitus, cumque ei
vicina admodum sit Constantinopolis & pluri-
mæ in Archipelago insulæ parentes liberos suos
liberrimè transmissuri sunt, sequæ felices repu-
taturi, quibus tam grata fors obtigerit, ut civitate
vicina, non suspecta, erudiantur. Quanto autem
emolumento futurum sit hoc Collegium nationi
tam longè lateque patenti, judicent illi quibus
curæ aut cordi est epus incolumitas: quosque
Collegii, quod Romæ est, imbecilitas non latet.

Septimò, sua Sanctitas præscribat Episcopis
Corfu, Zante, Cefaloniz, & Candiz, edicatque
ne Parochias Græcas, quæ in ipsorum Diocæsibus
vacaverint, aliis quam alumnis Collegii conse-
crant: ideoque præmoniti sint ipsius Collegii Su-
periores, ut viros idoneos semper habeant para-
tos. Neque dubium est, quin Græcis satis grati
futuri sint, hoc nimirum concessio, ut ab Episcopis
Græcis possint ordinari.

C A P U T V.

Ecclesia Græca propter separationem
ab Ecclesia Latina, quantis calami-
tatibus & afflictionibus
exerceatur.

DEnique pro Græcis, aliisque Orientis popu-
lis ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ unionem
reducendis non parum proderit (prudentiæ ac
moderatione duce, ne exasperati obdurentur)
eorum ruinam & interitum, postquam ab Eccle-
sia Catholica recesserint, ipsi ob oculos ponere.
In primis enim, ut experientia constat, unione
rupta, atque Ecclesia Catholica derelicta, Græci
in profundissimam ignorantiz caliginem inci-
dere: quod manifestius constabit, si oculos ani-
mumque ad præterita secula convertamus, in
quibus omnium bonarum artium & disciplina-
rum nutritrix ac magistra fuit Græcia, ut rectè pro-
sequitur Bozsius *lib. 12. de Sig. Eccl. cap. 12.* Quos

In Græ-
cia quare
docti
nulli?
Nunc autem ab anno millesimo sexceto, ex quo mag-
gis à nobis cepit abscedere, per annos sexcentos

neminem prope possit laudare in ullo artium
bonarum studio excellentem: mediocres tan-
dem aliquos fortasse reperies. Andronico certè
imperante, ante annos credo ducentos & quin-
quaginta, Gregoras tradidit neminem fuisse in
universa Græcia, qui posset cum nostris de
rebus divinis disputare: & modo nullus in ea
vel mediocriter eruditos, si quis vult aliquid
doctrinæ addiscere, è media Constantinopoli
Romam profectus, ad collegium quod Græ-
cis edocendis Gregorius XIII. erexit. Cur non
idem Græcis suis præstitit magnus ille Dux Mo-
scovitarum? Cur non Rex Georgianorum, vel
Iberorum, vel Mengrellorum, qui Græca-
nicos ritus sequuntur, neque imperio Turca-
rum sunt subiecti? Ne dicas ideo è Græcis ne-
minem in literis proficere posse, quod à Tur-
cis opprimantur: cur existis, quos memora-
vimus, populis nemo vel mediocriter erudi-
tus existit unquam? furentem inter nos ac Græ-
cos hac sententiarum discordia, duo fuerunt
è Græcis, quos summis comparare possis, Ni-
cephorus Blemmida, & Joannes Bessalion.
Illum Gregoras vocat divinum, peritissimum,
multis virtutibus insignem, varia eruditione
tum sacrarum, tum profanarum literarum
perpolitum. Gregorius Pachymerius ait ea men-
te fuisse, ut corpore illa non alligaretur. Et
certè talem fuisse ipsius scripta declarant. Quan-
tus verò sit Bessalion quis ignorat? Lege illius
libros. His duobus neminem ante annos octin-
gentos in tota Græcia doctrinam parem invenies.
At qui uterque nobiscum sensit. Quid vero il-
lud? Episcopi omnes Græcorum deliguntur è
grege Monachorum; inter quos communi
decreto est excommunicatus quicumque Philo-
sophiæ studet, quod scribit Petrus Bellonius
Observ. lib. 1. c. 40. Nihil autem magis facit ad asse-
cutionem veritatis, quam Philosophia rectè
percepta. Quocirca dæmon, ut Græcos al-
tissimis ignorantiz tenebris involveret, hoc egit,
ut Episcopi eligerentur è Monachis, & Monachi
necessariò propè imperiti forent, aut carent
maximo ad perceptionem veritatis instrumento.
Hæc Bozsius.

Verùm longè istis absurdiores fuerunt Mosco-
viti nunc Duces, sive Principes Moscovitici,
quænam subditis persuadeant, qui populos sibi
subiectos ad illum mentis incredibilem stupo-
rem redegerunt, ut miseri credant bona, mala-
que omnia à suis Ducibus in ipsos immitti, quin
eis esse explorata ac sigillatim perspecta omnia
studia, & cogitata cuncta illis patere. Ut verò
Duces isti gentes in hac stoliditate hærentes defi-
xas teneant, nullas ab iis litteras addisci permit-
tunt, nisi quibus ipsi fecerint potestatem: ut latè
prosequitur Posslevinus in *Moscovia sua.*

Eò igitur nunc res reducta est, ut Græci, si
quid vel artium liberalium, vel etiam linguæ
ipsius Græcæ præstantius volunt addiscere, ad
nos commigrent. Atque ita Græcorum hæreti-
cis negata illa ipsa, quorum maxime ipsi fuerunt
architecti, & ad Ecclesiam Catholicam delata,
una cum linguæ Græcæ eximia cognitione, do-
ctrinæ illæ, quæ Græcis sunt litteris commendatæ,
utrumque Græcis ablatum.

Quid verò de Græcorum peccatis dicam? Ete-
nim in primis dolendum maxime est, quàm mi-
serè in Simoniz labem ac crimen corruerit nunc
illustissima olim natio, cum sciamus à Turcarum
Rege Episcopos evelli, & dejici inter Græcos
preto, & quo plus è Græcis aliquid quis offert
aut

Niceph.
Blemmi-
da.
Joan.
Bessalion.

Episcopi
Græcorum
è Mona-
chis.